

Dnr 20240325-2

Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
webb: hrf.se

2024-03-25

Regeringen, Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: ku.md@regeringskansliet.se

**Remissvar på rapport från Myndigheten för press, radio och tv:
”Redovisning av uppdrag om vidareändningsplikt och framhävande av
innehåll av allmänt intresse” (Ku2023/00810)**

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation, som arbetar för jämlikhet och full delaktighet för Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade. Frågan om vidareändningsplikt och framhävandereglering har betydelse för hörselskadades delaktighet i samhället och vi lämnar därför följande yttrande:

Vidareändningsplikten

1. Vi instämmer i MPRTs bedömning, att vidareändningsplikten måste finnas kvar.

Stora delar av befolkningen, inte minst äldre, tar i dag del av tv-kanaler i huvudsak via trådbundna nät. Endast hälften av alla i åldern 65-74 år har tittat på streamad tv. I gruppen 75-85 år är andelen bara 38 procent (SCB 2022).

Att ta bort vidareändningsplikten skulle därför i praktiken begränsa tillgången till SVT och UR, och särskilt i åldersgrupper som redan är särskilt utsatta för digitalt utanförskap.

Det avgörande i denna fråga är därmed inte graden av bredbandstäckning i landet, utan respekt för att behov och praktiska förutsättningar varierar inom befolkningen. Om SVT och UR ska kunna leva upp till sina public service-uppdrag, att tillgodose allmänhetens behov av allsidig, saklig och opartisk upplysning, måste hela allmänheten enkelt kunna ta del av deras utbud via sina tv-tjänster. Därför är vidareändningsplikten fortfarande i högsta grad relevant.

2. Vi stödjer MPRT:s förslag att ändra radio- och tv-lagen, så att vidareändningsplikten omfattar tjänster som utgörs av eller underlättar tillgången till textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik, som syftar till att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

De tekniska utmaningarna är ofta stora för personer i behov av textning. Så gott som dagligen kontaktas HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen av hörselskadade och närstående som inte lyckas få fram fungerande textning.

Det saknas tydliga tillgänglighetskrav på distributörerna, vilket leder till att en del tjänster och produkter saknar stöd för textning eller visar texten på ett sätt som innebär dålig läsbarhet. Det är också ofta svårt att hitta information om hur tillgänglighetstjänsterna fungerar. Situationen försvåras av att det finns en uppsjö av felkällor, med olika leverantörer, tv-apparater, boxar, hubbar, programvaror med mera. Användaren hamnar lätt i kläm när olika aktörer i kedjan skyller på varandra.

Att ändra radio- och tv-lagen, så att vidaresändningsplikten även omfattar textning, är mycket viktigt för att säkerställa att hörselskadade, inte minst äldre hörselskadade, kan ta del av public service. I förlängningen kan vidaresändningsplikten bidra till att förbättra tillgängligheten även för andra tv-kanaler i trådbundna nät.

3. Vi anser att vidaresändningsplikten, inklusive textning och andra tillgänglighetstjänster, borde vara plattformsoberoende och teknikneutral.

Att hörselskadade och andra grupper i befolkningen kan ta del av medieutbudet och det offentliga samtalet är en grundläggande förutsättning för delaktighet. Bristande tillgänglighet till audiovisuella medietjänster utestänger miljontals människor. Det är diskriminerande, ökar informationsklyftor, begränsar yttrandefriheten och bidrar till ett demokratiskt underskott.

EU:s tillgänglighetsdirektiv, som ska vara en del av svensk lagstiftning senast 2025, kräver att webbplatser, appar och andra tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster, säkerställer överföringen av tillgänglighetstjänster. Vi förutsätter att detta kommer leda till en markant förbättring av tillgängligheten i olika typer av audiovisuella medietjänster. Det kan emellertid behövas ytterligare åtgärder för att säkerställa tillgänglighet och obehindrad tillgång till public service, oavsett plattform och teknikutveckling.

Vi anser därför, precis som MPRT, att vidaresändningsplikten bör ses över på nytt inom en snar framtid.

Framhävandereglering

En av fem vuxna har en hörselnedsättning som gör att textning är ett viktigt stöd, eller rentav en förutsättning, för att kunna ta del av tv-program. För att kunna fullgöra sitt public service-uppdrag, att erbjuda allmänheten ett sakligt, opartiskt och allsidigt utbud av journalistik och program, behöver SVT och UR därför texta allt som sänds.

Under årens lopp har HRF drivit fram höga krav på textning och hörbarhet i public service, med hänvisning till allmänhetens behov. I dag har SVT därför en särställning för Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade, när det gäller delaktighet och åtkomst till viktig upplysning.

Detta märks inte minst i tider av kris, krig och andra omskakande världshändelser, då allmänhetens behov av pålitlig information är mycket stort. Till exempel: När Ryssland

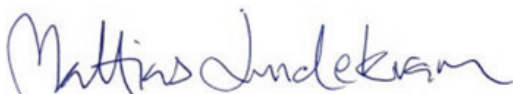
anföll Ukraina hade SVT, TV4 och andra mediehus åtskilliga timmar av extra-sändningar, dag efter dag – men endast SVT textade i princip allt. När covid-19-pandemin bröt ut sände en rad medier direkt från samhällsviktiga presskonferenser, via både trådbundna nät och i digitala kanaler – men bara SVT textade allt.

Att public service har höga tittarsiffror är inte ett mått på hur lätt det är att hitta kanalen i tv-apparater och -tjänster. Det visar framför allt att det finns stor efterfrågan på det utbud som erbjuds. Detta stärker argumentet för att införa en framhävande-reglering som säkerställer enkel åtkomst till public service.

Som tidigare nämnts, kontaktas HRF ofta av hörselskadade och närstående som har svårt att få fram textningen på sina tv-apparater, boxar och plattformar. I dessa sammanhang framgår det återkommande att SVT Play inte alltid finns med bland de appar som finns installerade på nya smart-tv-apparater. Att installera i efterhand kan vara svårt, särskilt för äldre.

Vi delar därför inte MPRT:s bedömning, att det saknas behov av en framhävande-reglering i Sverige. Tvärtom. Public service har en särställning när det gäller tillgänglighet och uppdrag i allmänhetens tjänst, vilket gör att HRF anser det synnerligen viktigt att det införs en reglering om framhävande av tjänster av allmänt intresse, som säkerställer att SVT och UR är lätta att hitta och nå, oavsett leverantör, plattform och teknisk utveckling.

Vänliga hälsningar,
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Mattias Lundekvam
generalsekreterare